

ENHET
Enheten för Samhällspolitik
HANDLÄGGARE
Sara Hamrin

DATUM
2023-11-28
ERT DATUM
2023-12-29

DIARIENUMMER
20230222
ER REFERENS
Fi2023/02374

Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

LOs yttrande angående Remiss En utvecklad arbetsgivardeklaration (SOU 2023 nr 47)

LO lämnar remissyttrande över SOU 2023:47. För LO är arbetslivskriminalitet och utnyttjande av välfärdssystemen ett hot mot vårt samhälle och mycket skadligt för legitimiteten av vårt välfärdssamhälle. LO har valt att kommentera några av utredningsförslagen samt lämna synpunkter på delar som utelämnats i betänkandet.

Sammanfattning av LOs ståndpunkter

LO anser att förslagen i delbetänkandet bör genomföras då de har goda förutsättningar att motverka missbruk av socialförsäkringen.

LO menar att utredningen bör, utöver det tydliga individperspektivet som ges uttryck för i utredningen, även undersöka arbetsgivarens roll i missbruk av välfärdssystemen samt utreda vidare nödvändiga kontrollfunktioner och sanktioner i de fall arbetsgivare varit medskyldig eller förmånstagare till brottet.

LOs synpunkter

Systematiskt utnyttjande av vår socialförsäkring urholkar vår gemensamma välfärd. För LO är det viktigt att våra gemensamma skattepengar går till rätt saker. Fusk och missbruk leder till att viljan att bidra till försäkringen minskar och därmed skadas hela systemets legitimitet. Socialförsäkringen är ett skyddsnet men utan kontroll av var pengarna tar vägen kan systemet snabbt bli de kriminellas bankomat.

LO saknar förslag på åtgärder i betänkandet mot arbetsgivare som är skyldig eller medskyldig till brott mot välfärden.

Perspektivet i betänkandet är i LOs mening allt för snävt och behöver breddas till att det många gånger handlar om systematiska upplägg där arbetsgivaren till exempel har tillgång till eller helt förfogar över den anställdes BankID och därigenom använder den anställdes identitet för att ta del av utbetalningar från välfärdssystemen.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA WWW.LO.SE
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

Det kan även röra sig om en form av maskopi mellan arbetsgivare och arbetstagare, där arbetsgivaren gör sig medskyldig tillsammans med den anställde genom att den anställde får ersättning för vård av barn eller sjukdom men samtidigt arbetar svart.

LO efterlyser därför fler kraftfulla verktyg för att hindra aktörer från att använda företag och anställda som brottsverktyg.

Den totala omfattningen av de felaktiga utbetalningarna från välfärdssystemen 2021 uppgick till 13,0–16,3 miljarder kronor (för mycket utbetalt). Enligt Skatteverkets bedömning kommer förslagen i betänkandet leda till en minskning av fusk och fel i välfärdssystemen.

LO konstaterar att det är alarmerande höga siffror som kräver kraftfulla åtgärder. LO tillstyrker därför förslagen i betänkandet.

Mot bakgrund av att det pågår flera lagstiftningsinitiativ inom området anser LO att helhetseffekter och konsekvenser för enskildas personliga integritet av förslagen är svåra att överblicka. Det behöver vidare utredas hur förslagen förhåller sig till andra författningsförslag, såsom den nyligen tillsatta utredningen ”Förbättrat informationsutbyte och en mer ändamålsenlig lagreglering för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten”.

LO instämmer i utredningens avvägning att informationen till myndigheter som tar del av uppgifterna i arbetsgivardeklarationen ska förbättras. Det är rimligt att de uppgifter som lämnas ut har så hög grad av tillförlitlighet samt att kompletterande information framgår. Detta eftersom denna information ligger till grund för myndighetsbeslut.

LO konstaterar att förslaget om tillgång till uppgifter på individnivå ska kunna begäras ut också när det gäller fler förmåner. Enligt Skatteverkets bedömning kommer detta leda till färre felaktiga utbetalningar och LO tillstyrker därför även detta förslag.

Ytterligare uppgifter på individnivå

Utredningen föreslår att tidsrelaterade uppgifter om frånvaro, arbetad tid och vilken period utbetald ersättning avser ska inkluderas i arbetsgivardeklarationen när det gäller vård av barn. LO anser att förslaget potentiellt har flera positiva effekter. Det finns goda förutsättningar att motverka missbruk av socialförsäkringssystemet och potentiellt kan fel och fusk med arbetstid, lön och skattebetalningar förebyggas.

I betänkandet lyfts förslaget om att arbetsgivare via eller i samband med arbetsgivardeklarationen ska underrätta skattemyndigheten om anställning av utlänning. LO ställer sig positiv till förslaget eftersom de uppgifter som i

dag finns att tillgå genom andra myndigheter har visat sig hålla låg kvalitet. Det gör statistiken såväl som enskilda fall svåra att överblicka.

Uppgifter som föreslås utelämnas ur deklARATIONEN

LO håller inte med utredningen om att det inte finns tillräckliga skäl att lämna uppgift om förekomst av A1-intyg och arbetstillstånd i arbetsgivardeklarationen. Systematiska regelöverträdelser kopplat till såväl A1-intyg som arbetstillstånd förekommer i allt större utsträckning på arbetsmarknaden. Uppläggen tar sikte på skatteundandrag samt exploatering av arbetskraft från andra länder. LO anser att utredningen missar det viktiga perspektivet att myndigheter i dag saknar viktiga verktyg för att komma åt arbetsgivare som bedriver arbetslivskriminalitet.

LO förordar att det utreds vidare hur uppgifter kan samlas in och tillgängliggöras för fler myndigheter, i syfte att bekämpa arbetslivskriminalitet och missbruk av välfärdsystemen.

LO anser vidare att det är särskilt angeläget att informationsutbyte mellan myndigheter blir ändamålsenlig.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Susanna Gideonsson

Sara Hamrin